

Karla del Ponte, doskora glavna tužiteljka Haškog tribunala
SRBIJA SAMA POSTAVLJA PREPREKE NA PUTU KA EVROPI

Hag, Beograd - Nezadovoljna sam i razočarana. Činjenica da su Ratko Mladić i Radovan Karadžić i dalje na slobodi mrlja je na našem radu, to baca mrlju na mnoge stvari koje smo postigli. I pored toga, postoje dva razloga za optimizam. Prvo i najvažnije, ponosna sam na instituciju i saradnju koju sam postigla. Mnogo toga smo i okončali. Tokom osam godina koliko sam bila na funkciji podigli smo inicijalne optužnice za 63 osobe, a 91 optuženi priveden je u nadležnost Tribunala.

Činjenica da su Mladić i Karadžić na slobodi
baca mrlju na mnoge rezultate Haškog tužilaštva:
Karla del Ponte

Gotovo 80 osoba je privedeno na suđenje i postigli smo desetine osuda. Dokazali smo da je u Srebrenici počinjen genocid, da je silovanje korišćeno kao oruđe za teror i da bi ga trebalo smatrati zločinom protiv čovečnosti, da su zločini protiv civila tokom opsade Sarajeva zaslužili najteže kazne i mnoge druge veoma važne činjenice u vezi sa zločinima počinjenim u bivšoj Jugoslaviji i individualnoj odgovornosti osuđenih - rekla je u intervjuu za Danas Karla del Ponte, doskora haška tužiteljka, komentarišući činjenicu da je okončala mandat, a da su Karadžić i Mladić i dalje na slobodi.

- Tribunal je pokazao da nema nekažnjivih - procesuirali smo šefove država, premijere, načelnike vojski, policijske generale, visoke političare. Sve zahvaljujući toj pionirskoj instituciji i onima koji su neprestano dokazivali da nije pitanje da li već kada će ratni zločini biti procesuirani. Tribunal je pružio pravdu hiljadama žrtava

zločina i dala tim žrtvama glas - više od 3.500 njih je svedočilo u sudnicama Tribunala. Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju indirektno je doprineo postizanju pravde ohrabrujući pravne sisteme u bivšoj Jugoslaviji da nastave rad saradjujući s lokalnim vlastima i na taj način uspostave temelje za pravne reforme u tim zemljama. Konačno, ali ne i najmanje važno - doprinoseći razvoju međunarodnog prava, Tribunal je takođe inspirisao stvaranje drugih nacionalnih sudova, uključujući Međunarodni krivični tribunal za Ruandu, Specijalni sud za Sijera Leone, Tribunal za Kambodžu i, što je najvažnije, stalnog međunarodnog krivičnog suda.

Drugi razlog za optimizam jeste u tome što sam se srela sa Seržom Bramercem, mojim naslednikom. Moram reći da iako odlazim razočarana budući da nisam uspela da begunci budu uhapšeni, imam poverenje da će novi tužilac uložiti velike napore da Mladić, Karadžić, Hadžić i Župljanin budu konačno uhapšeni. I nadam se da će Evropska unija nastaviti da podržava tu instituciju i da održi uslovljavanje dok se to ne dogodi. Tribunal ne sme da prekine rad pre nego što svi preostali begunci ne budu privedeni pravdi. Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija mora omogućiti Haškom tribunalu da završi svoju misiju – rekla je u intervjuu za Danas Karla del Ponte, doskora glavna haška tužiteljka.

Mladić je u Srbiji i na Srbiji je odgovornost da ga uhapsi: Karla del Ponte

Kritika Italiji

Karla del Ponte, u intervjuu italijanskom listu "Republika", osudila je premijera Italije Romana Prodiu i šefa diplomatije Masima D'Alema zbog njihove podrške Srbiji zato što je postala glavni zagovornik kandidature Srbije za ulazak u Evropsku uniju. Ona je rekla da nije "začuđena" ponašanjem D'Aleme, koji je "uvek bio manje-više

prosrpski nastrojen", ali da je "zaprepašćena" ponašanjem Prodijsa. "Osoba koja je bila predsednik Evropske komisije i do savršenstva zna koliko je važna pomoć EU za hapšenje važnih begunaca, on me je izbegavao", rekla je odlazeća tužiteljka Haškog tribunala, govoreći kako je bezuspešno pokušavala da telefonom razgovara sa italijanskim premijerom. Kako je ocenila, bilo je "jasno da nije želeo da se bavi mojim beguncima i da je već stao na stranu Srbije". Podsećajući na D'Aleminu izjavu da nije ona ta koja treba da ocenjuje da li je saradnja Beograda s Hagom dovoljna, ona je rekla da italijanski šef diplomatije, koji je i potpredsednik italijanske vlade, pokazuje nepoštovanje prema međunarodnom pravu.

FONET

Više puta ste naglasili da je Ratko Mladić u Srbiji. Na osnovu čega to tvrdite?

- Iz operativnih razloga ne mogu da ulazim u detalje. Ali to niko nije demantovao. Nadam se da ćemo jednog dana, kada Mladić i Karadžić budu u zatvoru, biti u stanju da rekonstruišemo čitavu priču u poslednjih 12 godina i tačno utvrdimo ko im je i kada pomogao.

Kakva ste obećanja dobijali od srpskih vlasti tokom tužilačkog mandata? Ko vam ih je davao?

- Dobila sam mnoga obećanja od srpskih vlasti tokom proteklih godina. Neka su održali, mnoga nisu. Najsvežije je obećanje za punu saradnju. I dalje očekujem da vidim da li će to obećanje biti ispunjeno.

Da li ste od srpskih vlasti dobijali i uvredljive poruke? Jesu li uvrede bile lične ili profesionalne?

- Ne, ništa od toga nisam primila lično. Bojim se da su samo žrtve te koje su i dalje izložene vređanju. Za njih je uvreda to što su Mladić i Karadžić i dalje na slobodi. Za njih je uvreda to što je Srbija pomogla obojici begunaca - znamo da je Karadžić bio u Srbiji do 2004, da su srpske vlasti tačno znale gde se nalazi Mladić u proleće 2006. i da su odlučile da ga ne uhapse. S obzirom na pogubni efekat koje nehapšenje tih begunaca ima po izgledu Srbije za približavanje Evropskoj uniji, smatram da je to takođe uvreda i za građane Srbije. Zašto bi oni bili taoci četvorice ljudi optuženih za najozbiljnije zločine.

Pred kraj mandata rekli ste da ne želite da budete prepreka Srbiji na putu ka EU. Zbog čega ste promenili stav?

- Srbija postavlja prepreke na putu ka EU, a ne ja. I Srbija je jedina koja može da ih

ukloni.

Šta mislite o knjizi Florans Artman, naročito u onim delovima u kojima se tvrdi da su NATO i SAD planirali ubistvo Radovana Karadžića? Šta mislite o navodnom dogovoru Ričarda Holbruka i Radovana Karadžića?

- Kao i ostali, i ja sam čula sam glasine o navodnom dogovoru između Holbruka i Karadžića. I, naravno, pokušala sam da pribavim dokaze kako bismo utvrdili da li je istina da je napravljen neki vid dogovora. Do sada nisam našla nijedan konkretan dokaz koji bi to potvrdio. U brojnim prilikama sam rekla da su po mom viđenju međunarodne snage u Bosni mogle i trebalo da uhapsu i Karadžića i Mladića neposredno posle rata. To nisu učinili iz straha da će proizvesti veću nestabilnost, ako ne i novi rat. Do promene takve pogrešne politike, 1997-98, begunci su se već sakrili. Drugim rečima, međunarodna zajednica je propustila priliku da ih uhapsi, ali nemam konkretnih dokaza da je do toga došlo zbog nagodbe. Kao i u drugim aspektima teorije zavere, ne verujem u njih. U svakom slučaju, to danas više nije važno jer je Mladić u Srbiji i na Srbiji je odgovornost da ga uhapsi.

Ko je u Srbiji na vas ostavio pozitivan, a ko negativan utisak tokom vašeg mandata na mestu glavne tužiteljke Haškog tribunala?

- I to je veoma lično pitanje u situaciji kada govorimo o mnogo važnijim državnim pitanjima. Uvek sam impresionirana onima koji se ponašaju kao moderni lideri, koji drže svoja obećanja i poštuju važne principe međunarodnog prava i vladavine zakona. Potpuno sam neimpresionirana onima koji daju lažna obećanja i vraćaju se arhaičnoj nacionalističkoj retorici kad god im to odgovara.

Jeste li zadovoljni saradnjom sa srpskim Tužilaštvom za ratne zločine?

- Da, veoma sam zadovoljna. Njihov rad je izuzetno važan i ja i moja kancelarija imamo dobre poslovne odnose s tužiocem Vukčevićem i njegovim timom. Do vremena kada Tribunal bude završio svoj rad on će zaključiti krivični postupak protiv 125 osoba. Većina njih su osobe koje su bile na visokim političkim pozicijama ili su bile visoki vojni ili policijski oficiri. U svakom slučaju, postoje i mnogi drugi počinioci zločina kojima neće biti suđeno pred Tribunalom. A taj težak i neverovatno važan zadatak prepušten je nacionalnim pravosuđima. Tokom proteklih godina, moja kancelarija je uspostavila izvanredne poslovne odnose s pravnim sistemima u bivšoj Jugoslaviji - u kontaktu smo s tužilaštvima za ratne zločine Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i odnedavno, Crne Gore. Tranzicioni tim koji predvodim svakodnevno radi s lokalnim tužiocima na prebacivanju istražnog materijala koji smo sakupili tokom godina kako bi pomogao lokalnim pravosudnim sistemima u njihovim naporima da sprovedu postupke protiv osumnjičenih za ratne zločine. Takođe, podstrekivali smo regionalnu saradnju između tužilaca kao veoma važan

deo napora da se spreči da počinioci zločina ostanu nekažnjeni. Najvažniji rezultat svega toga jeste da niko ko je počinio zločin ne bi trebalo mirno da spava. Ne postoji odredba o zastarevanju ratnih zločina i pravda mora biti zadovoljena za sve žrtve.

JASMINA ČOLAK